

Αστροφυσική

Ασκήσεις για εξάσκηση - 2

1) Η λαμπρότητα ενός λευκού νάνου με τη μέγιστη δυνατή μάζα είναι $L = 0.04L_{\odot}$, ενώ η επιφανειακή του θερμοκρασία είναι $T = 30,000K$. Υπολογίστε, κατά προσέγγιση, την ακτίνα του λευκού νάνου, τη μέση πυκνότητά του και την επιτάχυνση της βαρύτητας στην επιφάνειά του, με μονάδες τις αντίστοιχες Ηλιακές ποσότητες.

2) Χρησιμοποιώντας την εξίσωση υδροστατικής ισορροπίας κάνετε μια εκτίμηση για τη σχέση μάζας-ακτίνας των λευκών νάνων α) στο μη-σχετικιστικό όριο και β) στο σχετικιστικό όριο.

3) Η καταστατική εξίσωση για έναν λευκό νάνο μπορεί να περιγραφεί από μια πολυτροπική εξίσωση της μορφής $P = K\rho^{\gamma}$, όπου K και γ σταθερές. Η εξίσωση της υδροστατικής ισορροπίας μπορεί να γραφεί τότε στη μορφή της γνωστής εξίσωσης Lane-Emden

$$\frac{1}{\xi^2} \frac{d}{d\xi} \left(\xi^2 \frac{d\theta}{d\xi} \right) + \theta^{1/(\gamma-1)} = 0,$$

όπου θ και ξ είναι αδιάστατες μεταβλητές, εάν γίνει ένας μετασχηματισμός μεταβλητών της μορφής

$$\begin{aligned} r &= a\xi, \\ \rho &= \rho_c \theta^{1/(\gamma-1)}, \end{aligned} \tag{1}$$

όπου ρ_c είναι η κεντρική πυκνότητα και a μία σταθερά. Να υπολογισθούν: α) η σταθερά a (και άρα η ακτίνα R του αστέρα) και β) η μάζα M του αστέρα.

4) Υπολογίστε το όριο μάζας του Chandrasekhar για τους λευκούς νάνους, χρησιμοποιώντας την κατάλληλη πολυτροπική εξίσωση. Δίνεται ότι για $\gamma = 4/3$ η λύση της εξίσωσης Lane-Emden μηδενίζεται για πρώτη φορά στο $\xi_1 = 6.9$, όπου $\xi_1^2 |\theta'(\xi_1)| = 2.02$.

5) Θεωρήστε έναν 'αστέρα' με *κυλινδρική*, συμμετρία, σε ένα σύστημα συντεταγμένων (ϖ, ϕ, z) , ο οποίος περιστρέφεται περί τον άξονά του με μη-ομογενή γωνιακή ταχύτητα Ω . Κάνοντας τις ίδιες παραδοχές με την περίπτωση της εξίσωσης Lane-Emden, δηλαδή

$P = k\rho^\gamma$, $\rho = \rho_c \theta^{1/(\gamma-1)}$, $\varpi = \sqrt{\gamma k \rho_c^{\gamma-2} / [(\gamma-1)4\pi G] \xi}$ και με την επιπλέον υπόθεση $\Omega = \sqrt{4\pi G \rho_c} \bar{\Omega}$, δείξτε ότι η αντίστοιχη αδιάστατη εξίσωση που περιγράφει την υδροστατική ισορροπία είναι η

$$\frac{d^2\theta}{d\varpi^2} + \frac{1}{\varpi} \frac{d\theta}{d\varpi} + \theta^{1/(\gamma-1)} = 2\bar{\Omega} \frac{d}{d\xi} (\xi\bar{\Omega}).$$

6) Το βαρυτικό δυναμικό σε σφαιρική συμμετρία είναι $\Phi = -GM/r$ και σχετίζεται με την επιτάχυνση της βαρύτητας μέσω της σχέσης $\vec{g} = -\vec{\nabla}\Phi$. Υποθέστε ότι ένας σφαιρικός αστέρας περιγράφεται από την πολυτροπική καταστατική εξίσωση $P = K\rho^\gamma$. α) Χρησιμοποιώντας την εξίσωση υδροστατικής ισορροπίας, βρείτε μια αλγεβρική σχέση μεταξύ του βαρυτικού δυναμικού και της πυκνότητας μάζας ρ , υποθέτοντας ότι το δυναμικό μηδενίζεται στην επιφάνεια του αστέρα. β) Δώστε μια φυσική ερμηνεία στη συνάρτηση θ της εξίσωσης Lane-Emden, που ορίζεται από τη σχέση $\rho = \rho_c \theta^{1/(\gamma-1)}$, όπου ρ_c είναι η κεντρική πυκνότητα του αστέρα.